

MĚSTSKÁ KNIHOVNA BEROUN
U Kasáren 813, 266 01 Beroun

KONCEPCE ROZVOJE MĚSTSKÉ KNIHOVNY BEROUN NA ROKY 2022–2027



Obsah

1 POSLÁNÍ.....	3
2 VIZE.....	4
3 ANALYTICKÁ ČÁST.....	5
3.1 VNĚJŠÍ ANALÝZA.....	5
3.1.1 Legislativní a programový rámec	5
3.1.2 Knihovna a její ukotvení ve městě.....	6
3.2 VNITŘNÍ ANALÝZA	6
3.2.1 Procesy, řízení	6
3.2.2 Personalistika a organizační struktura	7
3.2.3 Ekonomika.....	8
3.2.4 Platy.....	8
3.2.4 Vzdělávání	8
3.2.5 Prostory.....	9
3.2.6 ICT vybavenost.....	12
3.2.7 Fond	12
3.2.8 Služby.....	13
3.2.9 Uživatelé	14
3.2.10 Kulturně-vzdělávací činnost.....	15
3.2.11 Spolupráce	16
3.2.12 Marketing, propagace	17
4 NÁVRHOVÁ ČÁST.....	18
4.1 STRATEGICKÝ PLÁN 2022-2027.....	18
Priorita 1: Optimalizovat procesy řízení, zajistit příjemné a motivující pracovní prostředí a průběžné vzdělávání zaměstnanců	18
Priorita 2: Zajistit dobrý stav a vybavenost všech výpůjčních oddělení.....	19
Priorita 3: Zajistit moderní a funkční technické zázemí a s tím spojené služby.....	19
Priorita 4: Udržovat vysokou kvalitu nabídky fondu a zajistit jeho adekvátní propagaci, zaměřit akvizici i na jiné cílové skupiny	20
Priorita 5: Zachovat a rozvíjet vysokou úroveň knihovních služeb.....	21
Priorita 6: Podporovat a rozvíjet kulturně-vzdělávací a komunitní činnost knihovny i jiných subjektů z Berouna a okolí	21
Priorita 7: Zefektivnit propagaci a marketing služeb, pravidelně získávat zpětnou vazbu	22
5 Odkazované dokumenty.....	23
6 Slovník pojmů a zkratk.....	23

1 POSLÁNÍ

Městská knihovna Beroun je veřejná knihovna, jejímž zřizovatelem je město Beroun. Posláním knihovny je zajišťovat veřejné knihovnické a informační služby všem bez rozdílu a bez ohledu na pohlaví, náboženské vyznání, rasovou příslušnost či dosažené vzdělání, jak je stanoveno knihovním zákonem č. 257/2001 Sb., o knihovnách a podmínkách provozování veřejných knihovnických a informačních služeb¹, a zřizovací listinou².

Městská knihovna Beroun systematicky buduje fond krásné a odborné literatury a jiných informačních pramenů, vytváří a archivuje fond regionální literatury včetně zpracování a shromažďování informací o regionu. Podílí se na primárním vzdělávání žáků a studentů v úzké spolupráci s místními základními a středními školami a prostřednictvím doprovodného programu na sekundárním vzdělávání občanů včetně nabídky volnočasových aktivit.

V souvislosti s rozvojem digitální společnosti se mění nároky na jednotlivce i komunity, v důsledku čehož se proměňují též knihovny a jejich zaměstnanci. Aby knihovna obhájila svou smysluplnost, musí reagovat na poptávku, na aktuální společenská témata a problémy, získávat zpětnou vazbu a přizpůsobovat své služby tak, aby z nich společnost měla užitek. Zaměřit se na vzdělávání s důrazem na rozvoj informační, mediální a čtenářské gramotnosti, podporu udržitelnosti, rozvoj kreativity a digitálních kompetencí, podporu aktivního a zodpovědného občanství a v neposlední řadě na práci s lidmi a komunitami.

Za dobu své existence se knihovna stala organizací, která má nezastupitelné místo ve městě a jeho okolí. Naším posláním je tento status udržet a nadále rozvíjet směrem, který určuje tato koncepce.

¹ Zákon č. 257/2001 Sb., o knihovnách a podmínkách provozování veřejných knihovnických a informačních služeb [online]. In: *Sbírka zákonů*, 2001. [cit. 2021-09-25] Dostupný z: https://ipk.nkp.cz/legislativa/01_LegPod/knihovni-zakon-257-2001-sb.-a-navazne-provade-ci-prepisy/Zakon257.htm

² Úplné znění Zřizovací listiny vč. dodatků [online]. Město Beroun, 2019. [cit. 2021-09-25] Dostupná z: https://www.knihovnaberoun.cz/wp-content/uploads/2019/07/zrizovaci_listina_2019.pdf

2 VIZE

Vize Městské knihovny Beroun reflektuje aktuální trendy v rozvoji knihovnictví, které definují knihovnu jako klíčovou kulturní a vzdělávací instituci v obci. Knihovna uchovává a zpřístupňuje kulturní dědictví s důrazem na region, je demokratickou platformou veřejného dialogu a participace občanů, podporuje soudržnost komunit, podílí se na udržitelném rozvoji, poskytuje prostor pro sdílení a inspiraci a rozvoj kompetencí pro 21. století.

Naše vize je založena na 3 principech:

Poskytujeme

- dostupné a bezbariérové knihovnické a informační služby
- bezpečný prostor pro sdílení, propojování, inspiraci
- kulturně-vzdělávací programy

Podporujeme

- udržitelný rozvoj
- komunitní činnost
- celoživotní vzdělávání

Prosazujeme

- rovný přístup
- rozvoj občanské společnosti
- spolupráci na všech úrovních

3 ANALYTICKÁ ČÁST

3.1 VNĚJŠÍ ANALÝZA

3.1.1 Legislativní a programový rámec

Zákon 257/2001 SB, o knihovnách a podmínkách provozování veřejných knihovnických a informačních služeb (knihovní zákon)

Tento zákon upravuje systém knihoven poskytujících veřejné knihovnické a informační služby a podmínky jejich provozování.

Koncepce rozvoje knihoven v České republice na léta 2021–2027 (s výhledem do roku 2030)³

Vize výše zmíněného dokumentu, který je směrodatný pro rozvoj všech knihoven v republice, zní **Knihovny – pilíře občanské společnosti, vzdělanosti a kultury**.

Obsah koncepce tvoří **3 tematické pilíře**:

- 1) Knihovny jako pilíře rozvoje občanské společnosti a přirozená centra komunit
- 2) Knihovny jako vzdělávací a vzdělanost podporující instituce
- 3) Knihovny jako správci kulturního a znalostního bohatství

Priority koncepce rozvoje knihoven pro následující období jsou následující: zaměření na rozvoj a podporu občanské společnosti a komunitní aktivity; udržitelnost; adekvátní financování akvizice, KVČ a implementace moderních technologií; podpora rekonstrukce knihoven; důraz na vzdělávací roli knihoven a vzdělávání zaměstnanců.

Zřizovací listina

Definuje hlavní a doplňkovou činnost knihovny, její roli a poslání v rámci lokální působnosti.

Koncepce podpory kultury města Beroun 2018–2030⁴

Výše uvedený strategický dokument města zmiňuje knihovnu v bodě **2.2 Podpora Městské knihovny**, přičemž se zaměřuje na tyto oblasti podpory:

1. Všestranná podpora rozvoje knihovny a nacházení nových forem její využitelnosti
2. Podpora pobočky knihovny na sídlišti
3. Rozvoj vzdělávání pro děti a mládež
4. Rozvoj vzdělávacích aktivit pro dospělé a seniory
5. Podpora bezplatného zpřístupnění e-knih uživatelům knihovny
6. Investice do celkové rekonstrukce knihovny, včetně vybudování přednáškového sálu

Program rozvoje města Beroun 2018–2030⁵

Program rozvoje města Beroun je základním plánovacím dokumentem města. Jde o hlavní nástroj řízení jeho všestranného rozvoje, formuluje představy o jeho budoucím směřování a navrhuje způsoby, jak těchto představ dosáhnout.

Knihovny se dotýká v rámci sekce Opatření a aktivity bod B2:

³ Koncepce rozvoje knihoven v České republice na léta 2017–2020 [online]. Česko: Ústřední knihovnická rada, 2016 [cit. 2021-09-25]. Dostupná z: <https://www.mkcr.cz/metodiky-a-koncepce-345.html>

⁴ Koncepce podpory kultury Města Beroun 2018–2030 [online]. Město Beroun, odbor školství a volnočasových aktivit, 2018 [cit. 2021-09-25]. Dostupná z: https://www.mesto-beroun.cz/e_download.php?file=data/editor/1257cs_1.pdf&original=Koncepce%20podpory%20kultury%202018-2030.pdf

⁵ Program rozvoje Města Beroun 2018–2030 [online]. GaREP, spol. s r.o., společnost pro regionální ekonomické poradenství, 2018 [cit. 2021-09-27]. Dostupný z: https://www.mesto-beroun.cz/e_download.php?file=data/editor/1209cs_1.pdf&original=PRM_BEROUN%20final.pdf

Rozvojová oblast 1 – Služby pro obyvatele

Opatření 1.2 Zkvalitnění zázemí pro volnočasové aktivity

1.2.12 **Rekonstrukce objektu knihovny** – rozšíření provozních částí a zázemí

1.2.21 **Podpora spolkové činnosti obyvatel, podpora veřejně prospěšných neziskových organizací** (vytvoření grantového systému, **podpora zajištění prostorů pro činnost**)

Potenciál knihovny v naplňování cílů Programu je však mnohem širší – knihovna může sehrát svou roli i v oblasti **zapojení obyvatel a posilování identity** (5.2) – může umožnit a podpořit setkání a diskuze s vedením města s obyvateli (zejména s obyvateli jednotlivých lokalit (5.2.2), podporovat sousedské aktivity (5.2.4), rozvíjet poznávání historie města a místní přírody (spolupráce se školami, neziskovými organizacemi, CHKO; 5.2.5). S výstavbou/rekonstrukcí nové budovy knihovny se potenciál znatelně rozšíří – např. o podporu spolkové činnosti obyvatel a veřejně prospěšných neziskových organizací (podpora zajištění prostorů pro činnost; 1.2.21), start-upů (3.1.6), zapojení obyvatel a posilování identity (5.2) aj.

3.1.2 Knihovna a její ukotvení ve městě

Oficiální vznik knihovny je datován na 23. 7. 1896, kdy byl založen spolek Museum a veřejná knihovna v Berouně. S berounskou knihovnou je spjata významná osobnost českého knihovnictví, dr. Josef Poch (ve funkci 1922–1946).

V letech 1952–2006 byla knihovna pověřena regionálními funkcemi jako knihovna okresní, kdy ze své funkce poskytovala metodickou a poradenskou pomoc a výměnné soubory všem knihovnám v okrese Beroun.

V roce 1994 se Město Beroun stalo zřizovatelem knihovny, která od té doby nese název Městská knihovna Beroun a je příspěvkovou organizací města.

Knihovna, sídlící od roku 1924 v Duslově vile, našla roku 2002 zázemí v prostorách bývalých kasáren, kde se nachází dodnes.

Zájemci naleznou podrobnosti o historii knihovny v heslu na Wikipedii či na webových stránkách knihovny.

3.2 VNITŘNÍ ANALÝZA

Vnitřní analýza vychází z popisu stávajícího stavu. Její součástí jsou též výstupy ze SWOT analýzy, jejíž dílčí části probíhaly v létě 2021.

Proces SWOT analýzy byl zaměřen na činnost a fungování jednotlivých oddělení, docházelo tedy ke sloučení témat služeb, kulturně-vzdělávací činnosti, prostor i fondů za účasti pracovníků jednotlivých oddělení a zástupců vedení.

Zvláště proběhly SWOT analýzy na témata kulturně-vzdělávací činnosti, personalistiky, marketingu a propagace za účasti zainteresovaných pracovníků.

3.2.1 Procesy, řízení

Vyhodnocení spokojenosti zaměstnanců a evaluace pracovních výkonů probíhá nepravidelně a není v knihovně formálně ukotvena. Spokojenost zaměstnanců vyhodnocuje ředitelka z individuálních rozhovorů.

Jednou za měsíc probíhají celoknihovní porady, pracovní skupiny (programová rada, týmy) se scházejí průběžně.

Minimálně jednou do měsíce se schází programová rada, která se zabývá plánováním kulturně-vzdělávací činnosti, propagací či rozvojem služeb. Operativně vznikají týmy složené ze členů zainteresovaných na realizaci dílčí akce či služby, aktuálně např. tým pro nové webové stránky, tým pro knihovnický ples, tým pro Fantasticon apod. Pracovní skupiny nejsou uzavřenými entitami, zapojit se může kdokoli z personálu.

Pro usnadnění interní komunikace jsou využívány nástroje Google Disku (zejm. sdílené dokumenty).

V rámci probíhajících procesů místy dochází k nedorozumění zapříčiněným nejednotností postupů či přetrváváním postupů starých. Řešením je jejich definování, průběžná aktualizace a pravidelné opakování.

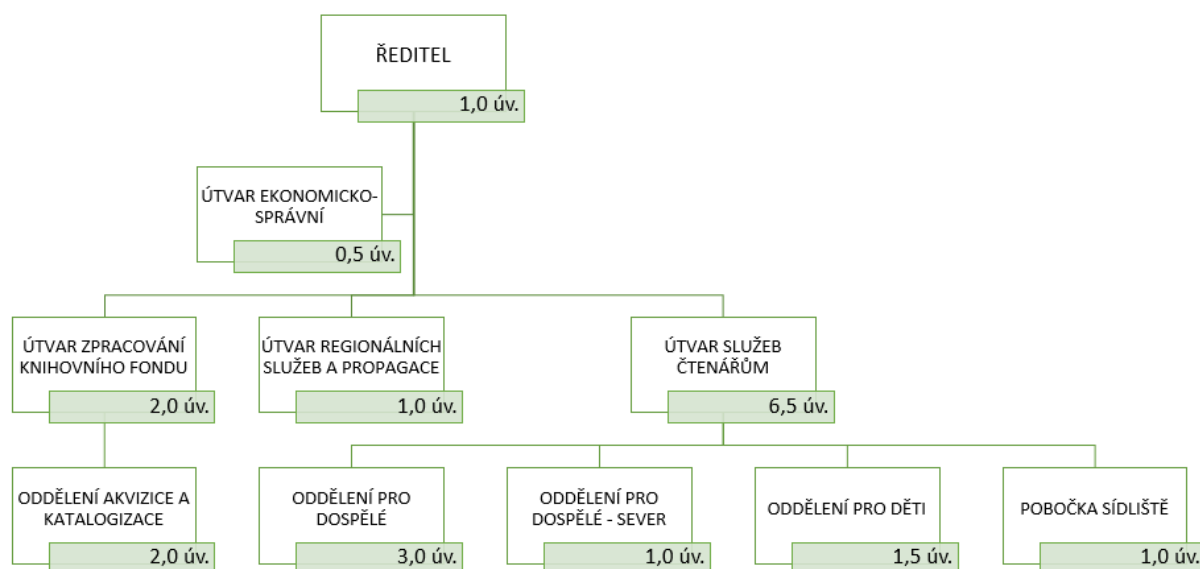
3.2.2 Personalistika a organizační struktura

Knihovna má stanoven limit 11 pracovních úvazků, které jsou aktuálně rozděleny mezi 12 zaměstnanců. Většina zaměstnanců vykonává činnosti zařazené katalogem prací do kategorie knihovník.

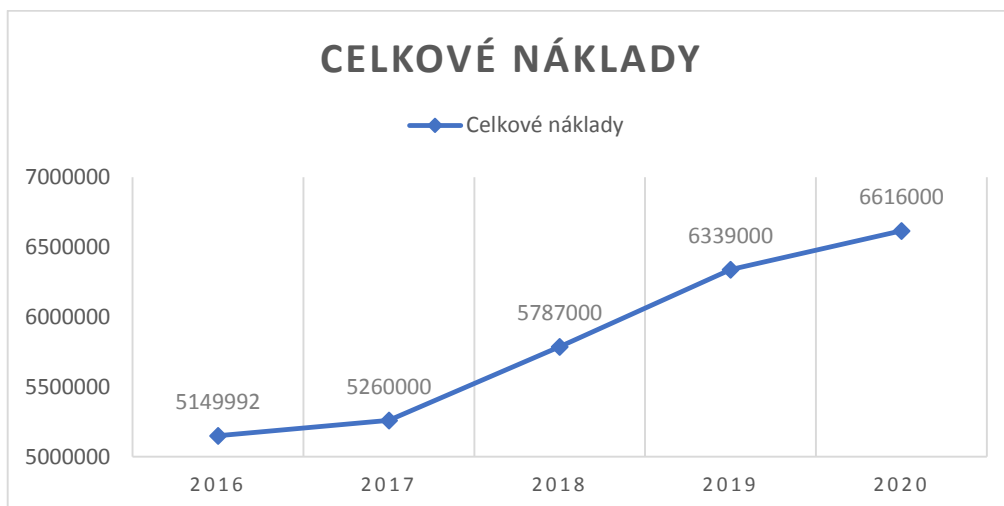
Knihovna by ve svém týmu nicméně využila i jiné profese: pracovníka PR a marketingu, pedagoga volného času, komunitního pracovníka či další vysokoškolské specialisty. Do pracovní náplně některých zaměstnanců byly začleněny činnosti z oblasti PR, komunikace a programové náplně, nicméně v této oblasti citelně schází vyčleněné specializované pracovní místo. V současné době tuto agendu zajišťuje 5 zaměstnanců, přičemž tato dělba činnosti je neefektivní a zároveň zaměstnává pracovníky nad limit jejich hlavní pracovní náplně. I z toho důvodu je nutná prevence vyhoření zaměstnanců – eliminace jednotvárné činnosti, pracovního přetížení a neefektivního multitaskingu, zajištění dostatečného času na přípravu, podpora rozvoje psychohygieny, time managementu apod.

Od roku 2017 v knihovně pracuje dobrovolník Jan Svatoš, který zde k 31. 12. 2020 odpracoval celkem 1.815 hodin. Stal se nedílnou součástí a podporou zaměstnaneckého týmu.

Jednotlivá oddělení jsou nyní dobře personálně zajištěna a panuje mezi nimi dobrá a efektivní spolupráce.

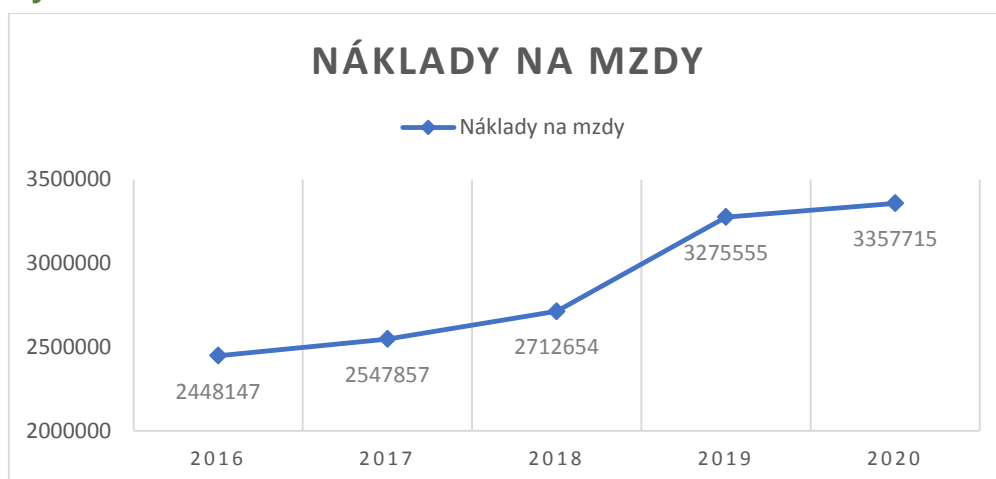


3.2.3 Ekonomika



Celkové náklady se za posledních 5 let zvýšily o 1.466.008, tj. 28 %. Tento nárůst je tvořen především zvýšením provozních a mzdových nákladů, zvýšením nákladů na nákup knih, služeb, materiálu a majetku.

3.2.4 Platy



Průměrná hrubá mzda zaměstnance berounské knihovny činila za rok 2020 22.517,- Kč. Průměrná hrubá měsíční mzda ve Středočeském kraji přitom dosáhla za stejné období v přepočtu na plně zaměstnané 36.260 Kč. Tato skutečnost je zásadní překážkou pro zájemce o práci a často i pro setrvání kvalifikovaných zaměstnanců v oboru. Platové podmínky neodpovídají požadavkům na vzdělání, pracovní morálku a motivaci. Svázanost pozic knihovny s katalogem prací téměř znemožňuje finanční ohodnocení kompenzovat. Základní plat je možné do určité míry navýšit osobním příplatkem, u vedoucích pozic pak příplatkem za vedení.

Mimořádné odměny jsou dle vnitřní směrnice poskytovány min. 1x ročně až do výše 50 % platového tarifu nejvyššího platového stupně v platové třídě, do které je zaměstnanec zařazen.

Mezi další benefity patří: příspěvek na stravné, roční benefity do výše 2.000,- Kč, příspěvek na penzijní připojištění, jednorázové dary za mimořádnou aktivitu, při významném životním výročí či odchodu do důchodu a v neposlední řadě možnost osobního růstu v rámci vzdělávání.

3.2.4 Vzdělávání

Každý zaměstnanec by měl v souladu s metodickým pokynem MK ČR absolvovat 48 hodin vzdělávání. Je obtížné se přiblížit k navrhovanému standardu mj. kvůli financování (poplatky za semináře, cestovní náhrady) a zajištění provozu.

Ke vzdělávání jsou nejčastěji využívány nabídky SKIP a SVK Kladno. Vedle toho jsou podporovány i jiné nabídky vzdělávání, pokud odpovídají potřebám rozvoje zaměstnanců a knihovny. V posledních dvou letech se jedná zejména o on-line kurzy, jejichž kvalita roste.

Hlavními tématy vzdělávání jsou zejména otázky informační, mediální, digitální a čtenářské gramotnosti, lektorsko-pedagogické dovednosti, literatury, PR, ekonomiky a financování, vedení lidí a managementu.

V zákonném vzdělávání (PO a BOZP) dlouhodobě spolupracujeme s odborníkem v dané oblasti.

Vedení knihovny dbá na to, aby zaměstnanci knihovny prošli základním knihovnickým vzděláním, obvykle prostřednictvím rekvalifikačního kurzu NK ČR.

3.2.5 Prostory

HLAVNÍ BUDOVA

Nachází se na adrese U Kasáren 813, v budově bývalých kasáren. Interiér budovy byl v roce 2002 rekonstruován a zařízen pro knihovnu, která se musela přestěhovat z původního sídla v Duslově vile. Původně záložní řešení se stalo dlouhodobým, což nic nemění na skutečnosti, že budova je dispozičně nevhodná pro další rozvoj knihovny tak, aby odpovídala trendům a požadavkům knihovny 21. století.

Výpůjční oddělení se potýká zejména s nedostatkem prostoru, především s ohledem na rozvoj pobytových služeb (odpočinek, studium, setkávání, kulturně-vzdělávací činnost) či půjčování jiných typů dokumentů (např. společenské hry, tematické batohy), špatnou kvalitou osvětlení a zastaralým technickým vybavením.

Vedle výpůjčních oddělení se v hlavní budově nachází oddělení propagace a regionální literatury a oddělení akvizice a zpracování fondu (AZOF), kancelář ekonomky a ředitelky. Ve druhé polovině 1. patra sídlí vedle místní pobočky ČSBS také Klub důchodců, kde se svolením jeho předsedkyně probíhají akce knihovny většího rozsahu. 2. patro je v dezolátním stavu.

Konstantní hrozbou je havarijní stav budovy (vlhké zdi – plíseň, odlupující se fasáda a horní římsy, stav střechy, odpadů, radiátorů, elektrických rozvodů), který se vzhledem k odkládané rekonstrukci rok od roku zhoršuje. Dílčí opravy probíhají nárazově dle míry urgency. Nicméně celkově zhoršující se stav budovy, bez ohledu na úpravy exteriéru či interiéru, značně snižuje atraktivitu prostor pro jakýkoli delší pobyt návštěvníků, což je zásadní překážkou rozvoje většiny poskytovaných či plánovaných služeb. Přestože má knihovna bezbariérový příjezd ke vchodu či WC, vzhledem k úpravě okolí i těžkým vstupním dveřím je pro osoby s hendikepem obtížně dostupná.

➤ Oddělení pro dospělé

Oddělení poskytuje služby pro čtenáře od 15 let (či mladším, se souhlasem rodičů). Aktuálně zde pracují 3 kmenové zaměstnankyně (2,75 úv.; vč. vedoucí výpůjčních služeb), na 10 hodin týdně zde pracuje zaměstnankyně oddělení AZOF (0,25 úv.; tj. celkem 3,0 úv.). Toto oddělení zprostředkovává meziknihovní výpůjční službu (MVS).

Oddělení pro dospělé bezúspěšně bojuje s nízkou kapacitou regálů volného výběru (celých 75 % fondu daného oddělení je uloženo v příručním či horním skladu). Knihovnice se soustavně věnují práci s fondem jak na oddělení, tak ve skladech. Propagují fond formou tematických výstavek, frontálním vystavováním knih v regálech, vytipováním zajímavých novinek, tvorbou

fotografií na sociální síte apod. Je žádoucí nalézt způsob propagace skladového fondu, kde se nachází řada kvalitních, oceňovaných děl.

Absence odpočinkových míst a nedostatek prostoru u výpůjčního pultu eliminují množství času, který čtenáři či návštěvníci v knihovně tráví, což je zcela v kontradikeci k rozvoji pobytových služeb knihovny. Eliminace počtu regálů na úkor odpočinkových míst však již není možná z důvodu popsaného v předešlém odstavci.

➤ **Oddělení pro dospělé – Sever**

V prostorách tohoto oddělení se původně nacházela studovna a čítárna. Na volném výběru byl umístěn studijní fond a regionální literatura určené primárně k prezenčnímu studiu. Vzhledem k relativně nízké návštěvnosti, potřebě zvětšit volný výběr beletristického fondu a v neposlední řadě snaze o vyčlenění prostoru pro mládež došlo roku 2019 ke zrušení studovny a čítárny, čímž se rozšířilo výpůjční oddělení pro dospělé čtenáře. Na oddělení byla umístěna fantastická literatura, komiksy, audioknihy, společenské hry, později též young adult (periodika zůstala), do přilehlé chodby doporučena literatura pro studenty a poezie. Byly zakoupeny nové mobilnější a prostornější stoly a umístěn gauč. V roce 2021 došlo ke změně názvu (neboť dosud používaný termín "studovna" neodpovídal profilaci) na Sever (původně pracovní název, který se ujal). Proměna oddělení bude pokračovat ve snaze o vytvoření pobytového prostoru ke studiu, čtení, hrám či odpočinku primárně pro mládež, ale s ohledem na stále přítomné starší návštěvníky. Oddělení bude nadále poskytovat přístup k internetu i reprografické služby. Provoz zde zajišťuje zaměstnanec na 1,0 úv.

➤ **Oddělení pro děti**

Oddělení nabízí služby pro děti do věku 12 let. Nachází se zde vyvýšené pódium, několik míst k sezení, různé hry a hračky. Na oddělení nicméně chybí vyčleněný prostor pro různé věkové kategorie (s výjimkou nejmenších), při návštěvě většího počtu čtenářů (příp. s kočárky) je prostor velmi omezen.

Většina fondu se nachází ve volném výběru, který ale omezují místy nevhodně konstrukčně řešené regály (nevhodná výška polic × velkoformátové knihy) a málo prostoru pro jeho efektivní prezentaci.

Od roku 2020 zde pracují dvě zaměstnankyně (2,0 úv.), které kromě standardních výpůjčních služeb připravují a realizují besedy pro školy a další aktivity pro mladší čtenáře. Významnou posilou je zaměstnankyně s pedagogickým vzděláním a praxí.

Na oddělení probíhají nejen besedy pro školy, ale též většina kulturně-vzdělávacích akcí knihovny, která nedisponuje vlastním přednáškovým sálem.

➤ **Oddělení propagace a regionální literatury**

Oddělení bylo nově vytvořeno v roce 2019, zaměstnává 1,0 úv.

Knihovna dlouhodobě uchovává kulturní dědictví lokality, buduje kvalitní fond regionální literatury, fond studovní (odborné) literatury s řadou unikátních publikací, článkovou databázi regionálních tiskovin a databázi regionálních osobností. Ke všem těmto zdrojům, které jsou mnohdy těžko dostupné přes muzejní knihovnu či archiv, poskytuje snadný přístup, ať již on-line, či fyzicky. K vyhledávání daných informací byly zpracovány podrobné návody dostupné z webových stránek knihovny.

V posledních letech vznikla řada projektů propagujících regionální historii a osobnosti, např. VIB – VelikánI Berounska (a Hořovicka), Poklady regionu, Regiohraní či krátká videa připomíná-

jící významné osobnosti (V. Talich, J. Barrande, F. Hampl), které mají navzdory svému potenciálu relativně malou odezvu u veřejnosti.

Oddělení v knihovně zcela chybí fyzický prostor. Studovna byla nahrazena oddělením pro dospělé (resp. mládež), většina fondu byla přemístěna do horního skladu, a není proto přímo přístupná veřejnosti, stejně jako zbylá část, která se nachází na oddělení pro dospělé v uzamykatelných skříních (z důvodu ochrany fondu). Chybí též část článkové bibliografie, které nebyla v uplynulých letech věnována systematická pozornost. Současná zaměstnankyně danou bibliografii postupně doplňuje, opravuje i starší vyexcerpované články, ale z důvodu pracovní vytíženosti nemůže dané oblasti věnovat dostatek času.

➤ **Oddělení akvizice a katalogizace (AZOF)**

Chod oddělení zajišťují dvě zaměstnankyně (celkem 1,5 úv.). Akvizice i katalogizace probíhá v těsné spolupráci se zaměstnanci výpůjčních oddělení, jejímž výsledkem je dlouhodobě budovaný kvalitní fond celé knihovny.

Knihovna poskytuje přístup ke zdigitalizovaným dokumentům Městské knihovny v Praze, e-knihám společnosti Palmknihy a k dílům nedostupným na trhu (DNNT). Vedle knih nabízí i jiné typy dokumentů. Umožňuje čtenářům vyjadřovat se k fondu a doporučovat knihy k nákupu. Díky spolupráci s distributory vyjednává výhodný rabat či využívá možnosti objednávat z předobjednávek. Hlavním dodavatelem knih je v současné době společnost OPA.

Díky pečlivé práci se knihovna může v posledních letech pyšnit kvalitními katalogizačními záznamy v souladu s pravidly RDA (dříve AACR2) ve formátu MARC21 (dříve UNIMARC). Probíhá též spolupráce se Souborným katalogem.

Slabou stránkou jsou nedostatečné či špatné starší katalogizační záznamy, k jejichž opravě chybí personální kapacita. Kontinuálním problémem je také dlouhá doba od objednání nových knih po jejich zpřístupnění čtenáři.

POBOČKA SÍDLIŠTĚ

Pobočka se nachází na adrese Třída míru 1280, její provoz je zajištěn 1 zaměstnankyní (1,0 úv.). Výpůjční služba knih a dalších dokumentů stejně jako rozvíjející se kulturně-vzdělávací a komunitní role pobočky je nezastupitelnou službou v dané lokalitě. Pobočka disponuje dlouhodobě budovaným kvalitním fondem.

Čtenáři vyhledávají pobočku pro útulnou a pohodovou atmosféru, individuální a vstřícný přístup zaměstnankyně. To spolu s propojením oddělení pro děti a dospělé, možností využití dětského koutku či posezení, spoluprací se ZŠ v okolí, donáškovou službou zajišťovanou dětmi s Downovým syndromem pod vedením paní učitelky a v neposlední řadě měsíčními výstavami rukodělných výrobků místních obyvatel dotváří komunitní roli tohoto místa.

Prostor není v majetku města (za provoz pobočky platí knihovna nájem ve výši 180.000,- Kč/rok) a potřeboval by dílčí stavební úpravy (výměnu podlah, výmalbu), výměnu zastaralého vybavení a řešení nevyhovujícího zázemí. Na pobočce též zcela chybí studijní místa, prostor pro mládež či rozvoj kulturně-vzdělávací činnosti. Tyto problémy jsou ve stávajících prostorách řešitelné jen částečně. Jedná se nicméně o přesunu pobočky do přízemí domu se sociálním bydlením v ulici Na Morákově, kde by kromě vhodnějších prostor mohla být k dispozici i kavárna. V případě poskytnutí větších prostor a rozvoje dalších aktivit pobočky bude nezbytné personální posílení.

3.2.6 ICT vybavenost

Technické vybavení knihovny je značně nesourodé a z větší části zastaralé (např. 13 PC z 18 je starších 5 let). Knihovna postrádá kvalitní multifunkční tiskárnu, své propagační materiály tiskne externě, což je finančně i časově náročné.

V roce 2019 získala knihovna dotaci na nákup nového knihovního systému Koha, který v daném roce nahradil dosluhující KS Clavius. Technickou podporu systému zajišťuje firma R-Bit Technology, s.r.o. Veškerá data jsou uložena na repasovaném serveru, který byl též zakoupen z dotace v daném roce. Data jsou pravidelně zálohována v nočních hodinách.

Poskytovatelem internetového připojení je v hlavní budově společnost CMS Consulting (4096 kbps), na pobočce pak společnost O2 Czech Republic (4096 kbps). Připojení je pro potřeby knihovny poměrně slabé, alternativa však byla zamítnuta z důvodu špatného stavu budovy a plánované rekonstrukce.

Wi-Fi připojení pokrývá většinu oddělení, problém je s dosahem na oddělení pro dospělé a v centrálních prostorách budovy.

Fond není zabezpečen ani magnetickými pásky, v rekonstruované/nové budově se počítá se zavedením moderní RFID technologie – postupnou implementací RFID tagů do knihovních dokumentů, zakoupením samoobslužných výpůjčních pultů a bezpečnostních bran.

3.2.7 Fond

Knihovna dlouhodobě buduje a spravuje kvalitní fond domácí a světové literatury se zvláštním zřetelem na fond regionální literatury a fond doporučené četby pro studenty (včetně on-line zdrojů). Fond sestává z různých typů knihovních jednotek: knih, e-knih (vč. čteček e-knih), audioknih, časopisů a společenských her.



Dle Standardu pro dobrý knihovní fond⁶ by knihovna obsluhující populaci velikosti Berouna měla disponovat fondem o velikosti 60.000 knihovních jednotek. S ohledem na demografický vývoj města a s ohledem na skutečnost, že berounská knihovna obsluhuje i čtenáře z okolních obcí, je stanoven cílový objem fondu 70.000 knihovních jednotek. Vzhledem k tomu, že k 31. 12. 2021 činil stav fondu 102.945 knihovních jednotek, je v průběhu následujících let nezbytné pokračovat v systematickém vyřazování, definovat jeho parametry (vč. "zlatého fondu"), v sekci naučné literatury zapojit odborníky a zaměřit se na vyřazování literatury spotřební či dostupné skrze DNNT.

Ve spolupráci výpůjčních oddělení a oddělení akvizice je zapotřebí pokračovat v intenzivní komunikaci v otázkách výběru fondu, dokupu poničených či chybějících knihovních dokumentů. I z toho ohledu by bylo vhodné vypracovat a průběžně aktualizovat interní akviziční politiku.

Fond je propagován a) fyzicky v regálech (vyčleněn regál na tematickou výstavku, dva regály na novinky – beletristické i naučné, frontální vystavování knih v horní části regálů), b) virtuálně

⁶ Standard pro dobrý knihovní fond [online]. Metodický pokyn Ministerstva kultury k vymezení standardu doplňování a aktualizace knihovního fondu pro knihovny zřizované a/nebo provozované obcemi na území České republiky, 2017. [cit. 2021-10-13] Dostupný z: <https://ipk.nkp.cz/docs/standard-pro-dobry-knihovni-fond/view>

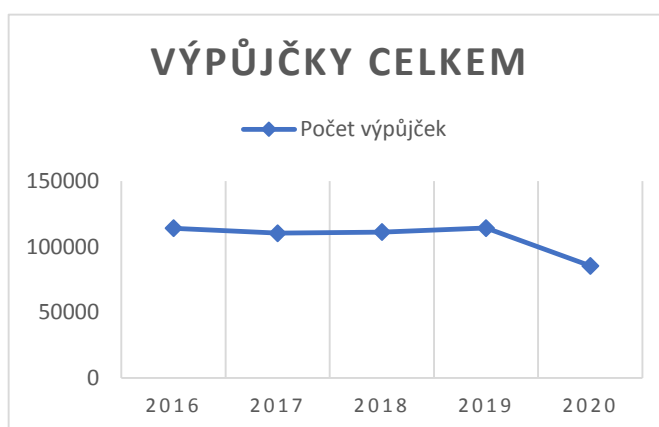
na sociálních sítích a v měsíčníku Okamžik. Vzhledem k vysokému podílu fondu kvalitní literatury ve skladech je nutné zamyslet se nad způsoby propagace tohoto fondu, neboť ten je potenciálním zájemcům dostupný pouze v on-line katalogu.

Pro snazší orientaci ve fondu pracovníci výpůjčních oddělení aktivně pracují s barevným značením, rozřadovači a rozcestníky.

Je evidován rostoucí zájem o jiné typy dokumentů, patrný nárůst je zejména u společenských her a částečně i u e-knih, kde však výpůjčky komplikuje složitý výpůjční proces. Vzhledem k nutnosti spolupráce s externím dodavatelem tato situace zatím nemá řešení, čtenáři mají nicméně k dispozici alespoň návody na webových stránkách knihovny, případně mohou kdykoli využít osobní konzultace.

3.2.8 Služby

Jednotlivá oddělení knihovny poskytují jak základní knihovnické, informační, rešeršní a reprografické služby stanovené knihovním zákonem, tak služby nadstavbové – půjčování různých typů knihovních dokumentů (výpůjční služba knih a jiných dokumentů je nezastupitelnou službou v regionu), přístup do databází, donáškovou službu či validaci Moje ID. Knihovna dbá na udržení vysoké kvality poskytovaných služeb a rozšiřování jejich nabídky na základě poptávky či aktuálních trendů.



Z grafu je od roku 2019 patrný pokles zájmu o výpůjčky způsobený omezeními provozu v souvislosti s pandemií Covid-19. Pro knihovnu je velkou výzvou se s tímto poklesem vyrovnat a navrátit se minimálně k původním hodnotám.

Knihovna poskytuje služby co nejvíce přístupné, což se týká i finanční stránky. Přesto se knihovna v důsledku "vyplatí" – každá návštěva knihovny znamená pro čtenáře úsporu ve výši 742 Kč, jak dokazuje analýza ROI.⁷ Postupující diferenciací společnosti může mít za následek zvýšení zájmu o levné či bezplatné služby, které knihovna dokáže saturovat.

Seznam poskytovaných služeb:

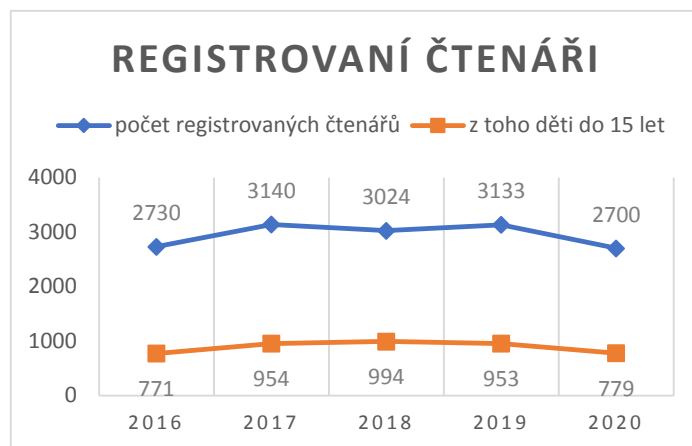
- půjčování knih, časopisů, audioknih, společenských her, čteček, e-knih
- meziknihovní výpůjční služba
- příprava požadovaných knih
- zprostředkování zvukových knih pro nevidomé a slabozraké
- donášková služba
- rešerše
- denní tisk
- přístup na internet, Wi-Fi
- kopírování, tisk, skenování, laminování
- přístup do databáze děl nedostupných na trhu (DNNT)
- přístup do právníkové databáze Codexis
- vyhledávání v databázi regionálních článků a regionálních osobností

⁷ <https://www.mlp.cz/cz/novinky/975-vyplati-se-knihovna//> [navštíveno dne 10. 10. 2021 14:52 SEČ]

- validační místo Moje ID
- spolupráce s obecními knihovnami
- dětský koutek
- balení sešitů a učebnic

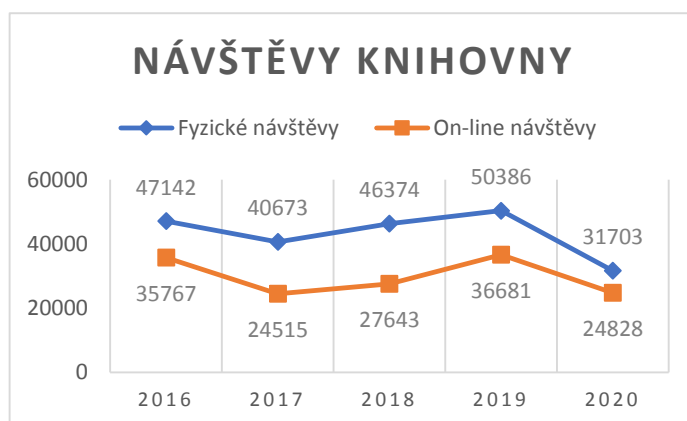
3.2.9 Uživatelé

Vedle poskytování základních služeb je nutné zdůraznit a ocenit individuální, vstřícný a empatický přístup ke čtenáři, po stránce profesionální (pomoc s výběrem knih, poradenství, vyhledávání informací apod.) i lidské. Knihovna na tento přístup dbá a pečuje o něj, je proto její nepopiratelnou předností, zejména s ohledem na současnou anonymizující, uspěchanou dobu.

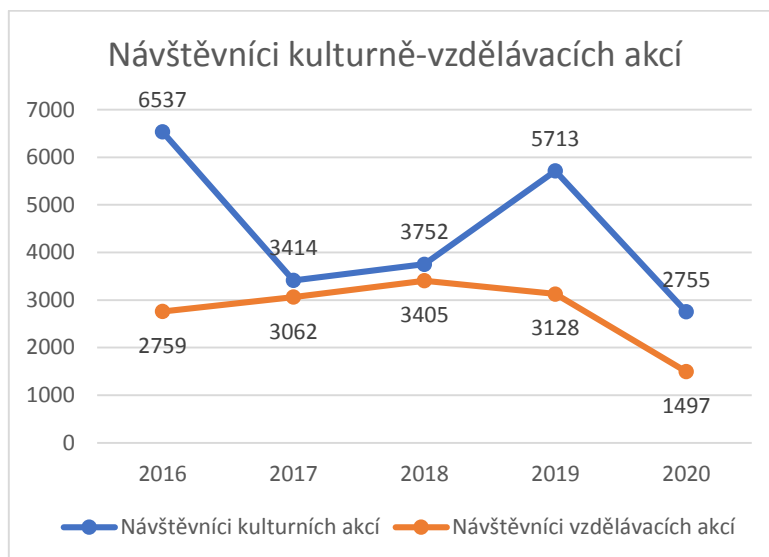


I zde je v grafu zřejmá souvislost s poklesem registrovaných čtenářů a návštěv knihovny a pandemickou situací.

Trvalou hrozbou, která se týká nejen berounské knihovny, ale knihoven celosvětově, je ztráta zájmu veřejnosti o čtení v tištěné podobě. To by nabouralo samu podstatu existence knihovny, jejíž primární rolí je nadále zprostředkování tištěných informací. Tato eventualita vytváří nové nároky a požadavky na knihovny a její zaměstnance. Dále je nutno počítat s hrozbou nespokojení potřeb čtenářů – nabídka × poptávka, prodlení v dostupnosti nových knih, problém s používáním on-line katalogu či webových stránek knihovny apod. Proto je naprosto nezbytné průběžně monitorovat poptávku, získávat a vyhodnocovat zpětnou vazbu a přizpůsobovat jí poskytované služby.



3.2.10 Kulturně-vzdělávací činnost



Kulturně-vzdělávací činnost se stává nedílnou součástí činnosti knihovny. Důraz je kladen na pestrost témat a široký záběr cílových skupin. Knihovna organizuje a vytváří vlastní akce či dlouhodobé projekty a zapojuje se též v celostátních knihovnických akcích a kampaních podporujících čtenářství všech věkových skupin.

Strmý pokles kulturních akcí v roce 2017 je zapříčiněn skutečností, že knihovna v roce 2016 slavila své 120. výročí, s nímž bylo spojeno mnoho nadstandardních projektů. Pokles kulturních i vzdělávacích akcí v roce 2019 zase indikuje rušení programů kvůli pandemii Covid-19.

Knihovna se snaží rozvíjet kontinuální spolupráci se školami, ta nicméně postrádá metodiku a efektivitu. Nabídka besed pro školy je pestrá, ale zaměřená primárně na děti z MŠ a 1. stupně ZŠ; nabídka pro starší ročníky není pro školy atraktivní (s výjimkou "vstupní lekce" – první návštěva knihovny a seznámení s jejími službami). Spolupráce se školami je často závislá na zájmu konkrétních pedagogů, navázat souvislou spolupráci s celou školou či jednotlivými ročníky je proto mnohdy složité.

Dlouhodobým cílem rozvoje knihoven je jejich intenzivnější zapojení do procesu vzdělávání a učení. Knihovny jsou nedílnou součástí vzdělávacího systému, proto jsou školy jejich přirozenými partnery. Jistou nadějí na zlepšení situace je bezesporu memorandum o spolupráci mezi ministerstvem kultury a ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy uzavřené v září 2021⁸, jehož cílem je mimo jiné koordinovat spolupráci mezi knihovnami a školami.

V tabulce níže se nachází přehled akcí knihovny a jejich zaměření na cílové skupiny (dle věku).

AKCE / CÍLOVÁ SKUPINA	děti	mládež	dospělí	senioři
AKCE KNIHOVNY				
akce pro rodiny s dětmi	x	x	x	x
besedy pro školy	x			
besedy s autory	x	x	x	x
divadlo	x			
hudba	x	x	x	x
přednášky		x	x	x

⁸ Průvodní text a plné znění memoranda k dispozici zde: <https://www.msmt.cz/ministerstvo/novinar/ministri-kultury-a-skolstvi-podepsali-memorandum-o> [navštíveno 5. 11. 2021 14:20 SEČ]

výstavy a vernisáže	x	x	x	x
CELOSTÁTNI AKCE A KAMPANĚ				
Bookstart – S knížkou do života	x		x	
Březen – měsíc čtenářů	x	x	x	x
Den pro dětskou knihu	x		x	
Noc s Andersenem	x			
Týden čtení dětem	x		x	
Týden knihoven	x	x	x	x
Už jsem čtenář – Knižka pro prvňáčka	x			
VU3V - Virtuální univerzita 3. věku			x	x
Zažít město jinak	x	x	x	x
PROJEKTY				
Berounská akademie			x	x
Klub hráčů	x	x	x	
Trénování paměti			x	x
Paměťohraní		x	x	x
Poklady regionu		x	x	x
VIB – Velikáni Berounska (a Hořovicka)	x	x	x	x
Ztracený knihovník	x	x	x	
Zvídavý čtenář	x			

3.2.11 Spolupráce

Většina aktivit knihovny je z důvodu rozvíjení komunitní činnosti a podpory realizována ve spolupráci s jinými subjekty. Knihovna se na organizaci buď aktivně podílí, či poskytuje své prostory, pomoc s propagací a personální součinnost.

Knihovna spolupracuje s těmito lidmi/subjekty:

- Berounská zeleň
- Církev bratrská Beroun
- Českobratrská církev evangelická
- DDM Beroun
- Destinační agentura Berounsko
- Domov seniorů TGM Beroun
- Charita Beroun
- Iga Knapik (focení pro Zvířecí pohodu)
- Klub důchodců Beroun
- Klub přátel výtvarného umění Beroun
- Lomikámen, z.s.
- Město Beroun
- Městské kino Beroun
- Městské kulturní centrum
- Modrej Beroun
- Mgr. Marie Holečková (kromě vlastních akcí i realizace Berounské akademie)
- Nová škola, o.p.s.
- Petra Veselá (realizace akce Bookstart)
- Prijimacky-beroun.cz
- SKIP - středočeská sekce
- Stranou, z.s.

- Talichovo Berounsko
- Textilmanie
- ZUŠ Václava Talicha
- Zvířecí pohoda, z.s.

3.2.12 Marketing, propagace

Knihovna propaguje svou činnost tiskovými zprávami v regionálních i celorepublikových periodikách i mnoha dalšími technologickými a komunikačními prostředky. Patří mezi ně webové stránky, profil na sociálních sítích (Facebook, Instagram) a pravidelné zasílání informačních e-mailů našim čtenářům i dalším zájemcům o tuto službu (1x/měsíc).

Na propagaci spolupracujeme s:

- Českým rozhlasem Region (pravidelné informace o akcích knihovny)
- MIC Beroun (webové kalendárium, prezentace plakátů na obrazovce MIC)
- Městským kinem Beroun (od r. 2019, prezentace akcí knihovny před promítáním)
- destinační agenturou Berounsko (od r. 2020, propagace na webových stránkách)
- portálem Berounský region (propagace akcí, příspěvky – region, rozhovory)

Knihovna již několik let vydává knihovnický zpravodaj OKAMŽIK – O Knihovnických Aktivitách, Myšlenkách, Životě i Knihách. Ve zpravodaji knihovníci upozorňují na nové služby, zvou na plánované akce, ohlíží se za uskutečněnými pořady a doporučují zajímavé knižní tituly z fondu. Zpravodaj se stal skvělým prostorem, kde může knihovna rekapitulovat svou činnost či představit nové služby. Na přípravě obsahu se podílí většina zaměstnanců.

V roce 2021 byla ve spolupráci s firmou Kinet s.r.o. zahájena příprava nových webových stránek s cílem zvýšit jejich přehlednost, aktuálnost a funkční zobrazení na mobilních zařízeních. Zmíněný měsíčník Okamžik bude nově součástí webu formou blogu, což umožní sledovat zájem a čtenost u konkrétních rubrik.

Zaměstnanci knihovny v PR činnostech a marketingu narážejí na hranice svých možností, proto je do budoucna nezbytné vytvořit nové místo pracovníka, jehož pracovní náplň bude rozvoj této činnosti (vč. programové náplně), či alespoň navázat spolupráci s odborníkem v oblasti PR a marketingu.

4 NÁVRHOVÁ ČÁST

4.1 STRATEGICKÝ PLÁN 2022–2027

Služby knihovny, která je městskou institucí, mají v prvé řadě odpovídat na potřeby a poptávku občanů města v oblasti kultury, vzdělávání, seberozevoje a trávení volného času. Priority vč. cílů a opatření vycházejí z analytické části a proběhlé SWOT analýzy.

Zásadním úkolem je zaměřit se na zpětnou vazbu nejen od uživatelů, ale i od těch, kteří knihovnu zatím nevyužívají. Implementovat principy designu služeb zaměřených na human-centered design a v návaznosti na získané výsledky nabízet nové služby. Proměnit knihovnu ve „třetí místo“, nakolik je to ve stávajících prostorách možné, a aktivně apelovat u vedení města s žádostí o realizaci novostavby či alespoň rekonstrukce, i s ohledem na možnost čerpání dotací na výstavbu knihoven z IROP (2022–2027).

Rozvoj knihovny ve všech níže uvedených oblastech je v souladu s Konceptí rozvoje knihoven v České republice na léta 2020–2027 s výhledem do roku 2030 i PRM Beroun.

Koncepce bude pravidelně 1x za rok aktualizována a doplňována.

Priorita 1: Optimalizovat procesy řízení, zajistit příjemné a motivující pracovní prostředí a průběžné vzdělávání zaměstnanců

- cíl 1.1: vypracovat podklady pro rozvoj knihovny na základě statistických dat
 - opatření: vypracovat vlastní ROI analýzu
 - opatření: využívat data benchmarkingu pro porovnání relevantních dat a inspiraci z příkladů dobré praxe
- cíl 1.2: finalizovat organizační strukturu tak, aby zahrnovala všechny oblasti služeb
 - opatření: vytvořit nové místo pracovníka programové náplně, PR a marketingu
- cíl 1.3: zajistit adekvátní finanční ohodnocení zaměstnanců
 - opatření: zajistit stabilní nárůst rozpočtu v souladu s dorovnáním mezd na průměrnou úroveň
 - opatření: v souladu s platnou vnitřní směrnicí poskytovat pravidelné i mimořádné odměny
- cíl 1.4: rozvíjet kompetence vedoucích pracovníků v oblasti leadershipu
 - opatření: zařadit školení v této oblasti do plánu vzdělávání dotčených zaměstnanců
- cíl 1.5: průběžně hodnotit pracovní výkon a spokojenost zaměstnanců
 - opatření: vytvořit metodiku k hodnocení výše uvedených proměnných
 - opatření: stanovit termíny realizace (alespoň 1x ročně)
- cíl 1.6: definovat, aktualizovat a sjednotit pracovní postupy
 - opatření: aktualizovat manuály jednotlivých oddělení
 - opatření: sjednotit proces registrace nového čtenáře
 - opatření: vytvořit metodiku pro přechod z oddělení pro děti na oddělení pro dospělé
- cíl 1.7: zajistit příjemné a motivující prostředí pro práci
 - opatření: pravidelně získávat zpětnou vazbu od zaměstnanců
 - opatření: v rámci možností přizpůsobit prostředí odpovídající požadavkům zaměstnanců
 - opatření: jasně stanovit rozložení pracovních činností v týdnu
 - opatření: poskytovat dostatek času na přípravu (besed, vnitřních knihovnických činností apod.)

- opatření: pobízet zaměstnance k absolvování kurzů psychohygieny, time managementu apod.
- cíl 1.8: zajistit vzdělávání zaměstnanců dle metodického pokynu MK i osobních preferencí reflektujících osobní profesní růst
 - opatření: vytvořit plán individuálního, systematického a kontinuálního vzdělávání zaměstnanců
 - opatření: do vzdělávacích plánů zahrnout i školení zaměřená na práci s cílovými skupinami (děti, mládež, senioři, komunity)
- cíl 1.9: navázat spolupráci s dobrovolníky
 - opatření: aktivně oslovovat studenty místních středních škol
 - opatření: komunikovat možnost zapojení dobrovolníků do chodu knihovny navenek (propagace)

Priorita 2: Zajistit dobrý stav a vybavenost všech výpůjčních oddělení

- cíl 2.1: realizovat výstavbu nové budovy/rekonstrukci budovy stávající za podpory dotačního programu IROP
 - opatření: apelovat u vedení města na rychlé řešení situace
 - opatření: zajistit včasnou přípravu podkladů (ve spolupráci s příslušným odborem) potřebných pro předložení a schválení projektu
- cíl 2.2: v nové/rekonstruované budově knihovny zajistit vlastní a ucelený prostor pro fond regionální literatury a studovnu
 - opatření: zanést dané oddělení do projektového záměru
- cíl 2.3: v rámci možností a smysluplnosti investovat do zlepšování stávajících prostor, a to jak v hlavní budově, tak na pobočce
 - opatření: zajištění financí na nezbytnou obnovu interiérů vč. vybavení a mobiliáře
- cíl 2.4: zajistit adekvátní prostor pro mládež v oddělení pro dospělé – Sever
 - opatření: zajistit finance pro úpravu interiéru, vybavení mobiliářem, dekorace (vlastní rozpočet/dotace/sponzoring)
 - opatření: zajistit propagaci existence oddělení a nabízených služeb u dané cílové skupiny
- cíl 2.5: sjednotit styl mobiliáře a dekorací na oddělení pro děti
 - opatření: oslovit místního designéra s žádostí o konzultaci
 - zajistit finance pro úpravu interiéru, vybavení mobiliářem, dekorace (vlastní rozpočet/dotace/sponzoring)
- cíl 2.6: přesunout pobočku do nové budovy v ul. Na Morákově
 - opatření: spolupracovat s městem na přípravě projektu a zajistit pobočce adekvátní prostory a vybavení

Priorita 3: Zajistit moderní a funkční technické zázemí a s tím spojené služby

- cíl 3.1: obnovit ICT vybavení tak, aby odpovídalo současným HW a SW požadavkům a umožnilo efektivní práci jak zaměstnanců, tak návštěvníků
 - opatření: zajistit finance na obnovu ICT vybavení (zřizovatel/dotace/sponzoring)
 - opatření: průběžně obnovovat ICT vybavení dle potřeby
- cíl 3.2: rozšířit dosah Wi-Fi pokrytí v rámci hlavní budovy
 - opatření: vytipovat vhodná místa pro umístění routerů
 - opatření: zakoupit alespoň 2 nové routery pro kompletní pokrytí oddělení pro dospělé a vestibulu (bude-li to technicky a finančně smysluplné)

- cíl 3.3: zajistit stabilnější a rychlejší internetové připojení
 - opatření: popsat místní poskytovatele internetového připojení
 - opatření: v případě adekvátní cenové nabídky a technické nenáročnosti zajistit stabilnější a rychlejší internetové připojení
- cíl 3.4: on-line prezentace pomocí moderního a funkčního webu, vč. rozcestníků pro hlavní cílové skupiny
 - opatření: dokončení procesu tvorby nového webu započatého v roce 2021
 - opatření: průběžná aktualizace obsahu webu
- cíl 3.5: zajistit funkčnost on-line katalogu knihovny a zálohování dat
 - opatření: prioritizovat zadané úkoly dodavateli KS
 - opatření: zlepšit katalogizační záznamy těch starších knihovních dokumentů, které budou zařazeny do „zlatého fondu“
 - převést data na virtuální server společnosti R-Bit Technology, s.r.o.
- cíl 3.6: implementovat RFID technologie (automatizace procesů, ochrana fondu)
 - opatření: po dosažení stanovené velikosti KF (70.000 KJ) zajistit nákup a implementaci RFID tagů
 - opatření: nákup RFID technologie (samoobslužné výpůjční pulty, bezpečnostní brány apod.) zakoupit až při novostavbě/rekonstrukci knihovny
 - opatření: pro nákup RFID technologií využít možnosti dotačního programu k částečnému pokrytí vzniklých nákladů

Priorita 4: Udržovat vysokou kvalitu nabídky fondu a zajistit jeho adekvátní propagaci, zaměřit akvizici i na jiné cílové skupiny

- cíl 4.1: vytvořit interní koncepci oddělení AZOF, jejíž součástí bude i akviziční politika
 - opatření: definovat a každoročně aktualizovat akviziční politiku ve spolupráci zaměstnanců oddělení AZOF a výpůjčních oddělení
- cíl 4.2: zrychlit akviziční proces od objednávky po zpřístupnění knihovních dokumentů čtenářům
 - opatření: urgovat propojení knihovního systému Koha s distribuční firmou OPA
 - opatření: zajistit přednostní nákup bestsellerů a poptávaných knihovních dokumentů
- cíl 4.3: snížit počet knihovních jednotek v souladu s platným standardem
 - opatření: do konce roku 2024 snížit velikost fondu na 70.000 knihovních jednotek (tj. odpis cca 10.000 knihovních jednotek/rok)
 - opatření: definovat a označit „zlatý fond“
 - opatření: zaměřit se na vyřazování literatury spotřební či dostupné skrze DNNT
 - opatření: v sekci naučné literatury zapojit do procesu selekce odborníky
- cíl 4.4: nadále budovat, uchovávat a zpřístupňovat fond regionální literatury
 - opatření: zachovat kontinuitu v budování regionálního fondu s důrazem na zajištění jeho kompletnosti
 - opatření: zajistit dlouhodobou ochranu fondu
 - opatření: zpřístupnit databázi regionálních osobností veřejnosti (portál Osobnosti regionu)
- cíl 4.5: nadále budovat a aktualizovat fond doporučené literatury a poezie
 - opatření: navázat spolupráci se zástupci ZŠ a SŠ s ohledem na akvizici doporučené četby a pedagogické či jiné oborové literatury
 - opatření: zajistit dostatek financí na obnovu ztracených či poškozených knih
 - opatření: aktualizovat fond poezie

- cíl 4.6: rozšířit nabídku fondu o tematické batohy, edukační hračky a pomůcky
 - opatření: zajistit financování nákupu nových typů knihovních jednotek (rozpočet, dotace, sponzoring)
- cíl 4.7: zaměření na jiné cílové skupiny se specifickými čtenářskými zájmy a potřebami (genetická metoda, logopedie apod.)
 - opatření: stanovit kvantitu daných publikací/rok (zaměstnanci oddělení pro děti/pobočky/akvizice)
 - opatření: vyčlenění adekvátní finanční částky z rozpočtu na akvizici

Priorita 5: Zachovat a rozvíjet vysokou úroveň knihovních služeb

- cíl 5.1: rozvíjet poskytované služby v souladu s aktuálními trendy v oblasti knihovnictví
 - opatření: zapojit se do projektu Knihovny.cz, vč. služby Získej
 - opatření: rozšiřovat nabídku e-knih
 - opatření: rozšiřovat nabídku jiných druhů knihovních dokumentů
 - opatření: zjistit zájem veřejnosti o přístup k placeným databázím a SW programům
- cíl 5.2: zvýšit zájem o knihovní služby u skupiny starších dětí, mládeže a mladých dospělých (12 - 30 let)
 - opatření: vytvořit příjemný prostor pro danou cílovou skupinu
 - opatření: navázat spolupráci se zástupci dané cílové skupiny, např. na bázi dobrovolnictví
 - opatření: získat zpětnou vazbu od dané cílové skupiny a přizpůsobit nabídku získaným požadavkům
 - opatření: podchytit děti 12+ přecházející z oddělení pro děti na oddělení pro dospělé
 - opatření: propagovat fond pro mládež u starších dětí na oddělení pro děti
 - opatření: navázat spolupráci se SŠ
 - opatření: rozšířit nabídku cizojazyčné literatury
 - opatření: rozšířit nabídku akcí (herní turnaje, literární soutěže, tvůrčí psaní)
 - opatření: rozšířit nabídku fondu o superhrdinské komiksy a mangu
 - opatření: vytvořit zajímavé propagační materiály
- cíl 5.3: zlepšit uživatelské dovednosti ve využívání on-line katalogu, vyhledávání a čtenářského konta
 - opatření: zaměřit se na osobní poradenství v dané oblasti (zaměstnanci výpůjčních oddělení)
 - opatření: pokračovat v tvorbě (video)návodů a doplnit je o titulky

Priorita 6: Podporovat a rozvíjet kulturně-vzdělávací a komunitní činnost knihovny i jiných subjektů z Berouna a okolí

- cíl 6.1: zajistit kvalitní a pestrou nabídku KVČ reflektující aktuální témata, rozvoj gramotností a potřeby celoživotního vzdělávání
 - opatření: zřídit nové pracovní místo pracovníka programové náplně (min. 0,5 úv.)
 - opatření: vytvořit interní koncepci rozvoje KVČ
 - opatření: rozšířit spolupráci s místními subjekty participujícími v dané oblasti
- cíl 6.2: zvýšit počet návštěvníků akcí knihovny
 - opatření: provést a vyhodnotit analýzu dosavadní činnosti v oblasti KVČ a na základě získaných dat provést dílčí změny
 - opatření: zavést systematickou a pravidelnou evaluaci všech proběhlých akcí

- opatření: definovat cílové skupiny a zjistit jejich potřeby
- opatření: zapojit dobrovolníky zastupující cílové skupiny či komunity, které by měli zájem o spolupráci na vytváření programové náplně
- cíl 6.3: navázat spolupráci s učiteli a studenty 2. stupně ZŠ, středních škol a ZUŠ
 - opatření: vypracovat metodiku oslovování a spolupráce se školami
 - opatření: zorganizovat setkání učitelů v knihovně (ve spolupráci s MAP) a navázat setkáváním pravidelným za udržování úzké kontinuální spolupráce
 - opatření: rozšířit nabídku besed/lekci pro dané věkové skupiny
- cíl 6.4: vytvořit koncepci besed za metodické pomoci pedagogického pracovníka
 - opatření: umožnit pravidelná setkání zaměstnanců konajících besedy pro školy
 - opatření: zařadit relevantní školení do plánu vzdělávání daných zaměstnanců
- cíl 6.5: rozšířit nabídku o programy podporující a rozvíjející činnost místních komunit
 - opatření: realizovat reprezentativní šetření zaměřené na místní komunity a na základě získaných dat přizpůsobit nabídku služeb a programů
 - opatření: vytvořit metodiku pro práci s komunitami sociálně či jinak znevýhodněných obyvatel

Priorita 7: Zefektivnit propagaci a marketing služeb, pravidelně získávat zpětnou vazbu

- cíl: zlepšit branding
 - opatření: vytvoření nového loga a grafického manuálu pro propagační účely
 - opatření: rozvoj doplňkové činnosti (propagační předměty)
- cíl: vytvořit strategii efektivní komunikace, vč. sociálních sítí
 - opatření: zvážit spolupráci s odborníkem v oblasti PR a marketingu
 - opatření: průběžné proškolení zaměstnanců odpovídajících za profily knihovny na sociálních sítích v aktuálních trendech
 - opatření: zařadit správu sociálních sítí do pracovní náplně jednoho zaměstnance/dobrovolníka
- cíl: pravidelně získávat zpětnou vazbu a provádět evaluaci služeb
 - opatření: pravidelná realizace anket
 - opatření: minimálně 1x ročně provést evaluaci poskytovaných služeb
 - opatření: vyčlenit část rozpočtu na monitoring médií
- cíl: zlepšit propagaci málo půjčovaného fondu (fond kvalitní starší literatury, regionální literatury, fantastiky, komiksů)
 - opatření: zaměřit se na propagaci daných typů fondu s ohledem na cílové skupiny, pro které je fond primárně určen
 - opatření: využít metod designu služeb pro nalezení efektivního řešení
- cíl: zlepšit propagaci fondu regionální literatury a souvisejících projektů
 - opatření: zaměřit se na propagaci daného typu fondu
 - opatření: navázat spolupráci s dalšími subjekty na propagaci regionu

5 Odkazované dokumenty

[Knihovní zákon](#)

[Zřizovací listina](#)

[Koncepce rozvoje knihoven v České republice na léta 2021-2027 \(s výhledem do roku 2030\)](#)

[Koncepce podpory kultury města Beroun 2018-2030](#)

[Program rozvoje města Beroun 2018-2030](#)

[Standard pro dobrý knihovní fond](#)

6 Slovník pojmů a zkratek

absenční výpůjčka – výpůjčka knihovní jednotky mimo knihovnu

akvizice – doplňování knihovního fondu (nákup knih a jiných dokumentů, které knihovna zpřístupňuje)

autorita – ověřený a unifikovaný údaj (heslo), který popisuje dokumenty a slouží k jejich vyhledávání v knihovních katalozích

čtenář – registrovaný uživatel knihovny, který je oprávněn půjčovat si knihovní jednotky (absenčně i prezenčně) z fondů knihovny a využívat další knihovnické a informační služby

DNNT – díla nedostupná na trhu

GDPR – Obecné nařízení o ochraně osobních údajů (angl. General Data Protection Regulation)

katalogizace – odborný popis dokumentů usnadňující vyhledávání ve fondech knihovny

knihovní jednotka – kniha, časopis, audiokniha, desková hra

knihovní fond – soubor knihovních dokumentů

knihovní systém (automatizovaný) – software, určený k automatizaci procesů realizovaných v knihovně

KS – knihovní systém

KVČ – kulturně-vzdělávací činnost

MARC21 – mezinárodní výměnný formát pro popis dokumentů v knihovních informačních systémech

MVS – meziknihovní výpůjční služba

uživatel – registrovaný či neregistrovaný návštěvník knihovny, který toho dne (fyzicky či on-line) navštívil knihovnu, realizoval výpůjčku (půjčil si nebo vrátil knihovní dokumenty) nebo mu byla poskytnuta jiná knihovnická či informační služba; započítávají se i účastníci kulturních a vzdělávacích akcí pořádaných knihovnou (besed, přednášek, výstav, kurzů, exkurzí atd.) a dalších akcí, jejichž hlavním pořadatelem byla knihovna

prezenční výpůjčka - výpůjčka knihovního dokumentu pouze v prostorách knihovny

RDA – mezinárodní katalogizační pravidla

ROI – Return Of Investments (návrátnost investic)

SKIP – Svaz knihovníků a informačních pracovníků České republiky

VISK – dotační program Ministerstva kultury Veřejné a informační služby knihoven